

Vogelvlucht

Registered by Australia Post — Publication No. NBP3783.

Uitgave voor Australië en Nieuw Zeeland van de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij N.V.

Redactie:
F.A.S. Sterrenburg
Redactie adres:
Vogelvlucht, c/o KLM,
G.P.O. Box 4095,
Sydney 2001, N.S.W.

Handwerk-
en kookrubriek:
José Sterrenburg

Layout:
Rob Hafkamp

This publication is issued four times per year in the months of MARCH/JUNE/SEPTEMBER and DECEMBER for the Dutch community living in Australia and New Zealand

Although the information and prices given in this magazine are believed correct at the time of publication, their accuracy cannot be guaranteed and they should not be regarded as binding for KLM or its agents.

KLM OFFICES:
AUSTRALIE:
Sydney N.S.W. 2000
5 Elizabeth Street,
Tel.: 233 6255
Melbourne Vic. 3000
80 Collins Street,
Tel.: 654 5111

For reservations and information outside Sydney and Melbourne telephone:

Adelaide: 008-331111
Brisbane: 008-221102
Canberra: 008-122002
Darwin: 008-331111
Hobart: 008-331111
Perth: 008-331111

PAPUA NEW GUINEA:
Air Niugini,
Port Moresby,
A.N.G. House,
Hunter Street,
Papua New Guinea

NEW ZEALAND:
Auckland
P.O. Box 3538
Wellington
c/- Air New Zealand, Private Bag, Te Aro, and the offices of Air New Zealand.

Wilt u uw eventuele adresverandering op deze coupon vermelden? Boven s.v.p. het oude, daaronder het nieuwe adres, en graag het nummer, dat boven uw naam op de adresstrook staat (Referentie nummer), vermelden. Als u dit blad liever niet beschadigt, kunt u een briefje zenden. Wilt u dan wel het adresbandje meesturen?

REFERENTIE NO./REFERENCE NR.: A
OUD ADRES/OLD ADDRESS

Naam/Name
Straat/Street.
Plaats/Suburb.
Postcode

JUISTE NAAM en NIEUW ADRES/
CORRECT NAME and NEW ADDRESS

Naam/Name
Straat/Street.
Plaats/Suburb.
Postcode

Misschien heeft u een vriend of kennis die ook graag regelmatig VOGELVLUCHT zou willen ontvangen? Stuur volledig adres aan:

COUPON ADRESSEREN:

VOOR AUSTRALIA:
KLM Royal Dutch Airlines
G.P.O. Box 4095
SYDNEY, N.S.W. 2001

VOOR NEW ZEALAND:
KLM Royal Dutch Airlines
P.O. Box 3538
AUCKLAND

Front page: Scheveningen's kite festival: it's fun!

Veluws Schilderen

Bij de term "Nederlandse volksschilderkunst" denken we niet in de eerste plaats aan de Veluwe maar wist u dat daar ook allerlei huishoudelijke en siervoorwerpen beschilderd worden? Kenmerkend is dat het Veluwse werk wordt opgezet op blank hout en dat de motieven ten dele transparant blijven. De kip en de haan zijn hier veel voorkomende motieven en de tweekleurige penseelstreek is karakteristiek.

Bij Uitgeverij Canteleer is een lesboekje Veluws schilderen verschenen (f. 21,75). Na de algemene inleiding waarin o.a. de materialen, de voorbereiding en het overnemen van de patronen worden besproken, volgen 7 lessen over de ronde en de platte penseelvoering en de typische motieven als bladeren, bloemen, vogels, krullen, letters en cijfers. De laatste 40 van de 96 pagina's geven uitsluitend werkstukken en patronen, waarvan 18 in kleur.

Als u in Nederland komt, kijk dan ook eens naar de vele blankhouten artikelen die b.v. in Staphorst en Hindeloopen speciaal voor het beschilderen worden verkocht.

HIER NEDERLAND BRENGT WETENSWAARDIGHEDEN

Het kwartaalblad van Nederland in den Vreemde heeft een nieuwe naam gekregen. Jarenlang was het een *nieuwsbrief* en heette het ook zo. Vanaf 1985 is het een magazine en nu is de naam veranderd in **HIER NEDERLAND**. Inmiddels is het blad uitgegroeid tot een bron van informatie voor Nederlanders die in het buitenland wonen. Vraag eens een proefnummer aan.

HIER NEDERLAND is een uitgave van de **Vereniging "Nederland in den Vreemde"**, de enige vereniging die de belangen behartigt van in het buitenland wonende Nederlanders. Dat gaat verder dan het maken van een interessant blad als Hier Nederland!

Het adres is Noordeinde 64A 2514 GK Den Haag.

Bestellingen van de besproken boeken kunt u richten aan de Dutch-Indonesian Bookshop, 72E Maroondah Highway, Croydon, Vict. 3236, Australia.

KITE

SCHEVENINGEN

FESTIVAL

For the tenth time in succession, Scheveningen will host the International Fokker kite festival from June 12th to 14th inclusive this year. Because it will be a jubilee, this year's festival may be even grander than last year, when we spent a glorious day on the beach to gather information and shoot pictures covering this delightful spectacle.

Better than expected

To tell you the truth, we were a bit worried before we went to Scheveningen. Images came to mind of masses of spectators frantically elbowing for some breathing space. In fact, we did not expect to see much without a judicious application of unarmed combat techniques. Instead, we found an atmosphere of relaxed lounging,

TESTING THE WINDS

with casual sauntering as the most strenuous physical activity. And if even that should be too tiring for you, why not settle on one of the countless restaurant terraces to have yourself pampered?

In short, the Scheveningen kite festival was much better than we expected atmosphere-wise. There's no jostling despite the popularity of the event and Scheveningen's boulevard offers a perfect view of

everything that's going on — in the air and on the ground! One word of advice, however: don't expect to park your car close to the beach unless you are very early (a good idea anyway). Better still: use public transport to go to Scheveningen.

Flying a kite

Have you ever flown a kite? If so, it's quite likely you'll remember running like a demented ant and diving into the ground — either yourself or the kite. For the vast majority of people who have flown kites as a kid the experience has become one of the more memorable frustrations. The reason is that the kites they flew were mostly so much junk. A kite worthy of the name is a delicate flying-machine: you don't force it to fly, flying is what it's made for and wants to do most of all! I have been so

privileged as to fly one of the sophisticated kites during the Scheveningen festival so I know what I'm talking about: kiting can be exhilarating — or it can be so peaceful it's almost like listening to music.

Perhaps that's what you'll feel when you catch the first glimpse of the Scheveningen kiting scene: a good kite is like a graceful animal, under perfect control with a flick of the wrist. Then you will understand why hundreds of official participants from 12 countries in Europe, Asia, America and Australia came to Scheveningen either individually or as a team. Adults most of them, mind you!

Historical ties

The kite has a long history — some 2500 years ago it was invented by the Chinese, as far as can be established. From China, the kite spread through the Far East and to Europe, with Dutch seamen acting as staunch promoters of kiting, it seems. The so-called fighting-kite now especially popular in Japan was introduced in that country by the Dutch around 1600. That explains why this "Nagasaki Hata" kite still has the red-white-and-blue pattern of the Dutch flag. The traditional Malaysian kite, "Wau Bulan" has the shape of a bird: the wouw, a bird of prey common around Dutch towns in the 17th century. The first illustration in the European literature also comes from Holland: an engraving of kids flying a kite from Middelburg A.D. 1618.

In modern times, the Fokker kite festival has again made Holland the kiting-centre of Europe. The Scheveningen event draws some 200.000 spectators, making it the second largest in the world. Initiatives such as the largest kite in the world and the Cody man-lifting kite team — a continuation of experiments of the British Army of

KEEPING THE BEAST UNDER CONTROL

Victorian times — have generated excellent publicity in the international press.

What to expect

The programme will depend on the weather, because certain kites cannot be flown in stronger winds — say over force 4. That applies to the dragon kites from Singapore, which are up to 120 metres long, the so-called kite trains — kites joined together numbering up to 400, and certainly to the man-lifting kites. The latter are very expensive items resembling biplane gliders (the "box kite" type) and they can really lift one or several people. Obviously the larger kites are not flown "by hand" for that reason, but tethered to vehicles with winches.

One thing you'll notice is that some kites fly extremely high. I spoke to one owner who at that moment had over a kilometre of line in the air, with the kite at an estimated altitude of some 2000 feet.

The Aeronautics Agency gives a special dispensation for the show and measures are taken to prevent competition with other users of the Dutch airspace...

Of course there are some real-

ly spectacular giants in the show, like the "flying barrel" which I have privately christened The Great Panjandrum or the biggest kite in the world: 550 square metres (36x16) of it. This monster was made by a team of 10 people and resembles a flying mattress. Sixty volunteers were called for originally to get it aloft, but that number rapidly rose to 100 and once the beast begins to catch wind it becomes an awesome contraption you have to let go.

REACH FOR THE SKY!

Before it finally took to the air, we saw a lot of undignified tumbling in the sand and a TV camera team had been swallowed (equipment and all) alive ... The combination of kites and Chinese lanterns flying over Scheveningen is a truly exotic spectacle and some kites even carried fireworks of the Catherine wheel variety!

It's a pleasure to say that at the moment of writing Vogelvlucht is the only medium able to tell you what you can expect to see for the 1987 Jubilee: a flying Art Gallery of kites made by famous Dutch contemporary painters. These kites will also be exhibited in art museums.

Finally, there's another show that's worthwhile in itself, and I'm not referring to the Bathing Beauties. It's the people flying the kites. A family of apparently indestructible optimists patiently unravelling what must be several hundred metres of line, an Oriental team that looks just as fierce as its kites or the gentleman flying a kite who told me "you know of course that kiting was a religious practice in some countries. Well, I'm not too sure about that, but it certainly lifts my spirits!"

INSIDE THE GREAT PANJANDRUM

Hints for kite enthusiasts:

— The official Holland Kite Team is expected to participate in the 1988 Bicentennial celebrations, either in Melbourne or in Perth.

— Vlieger-Op, Weteringkaade 5a, Den Haag, is the largest kite shop in Europe. Open Wednesday-Saturday incl. from 11.00 - 17.00 hours.

— *For kiting in Australia:*

Australian Kite Association: 10 Elm Grove, East Kew 3102, Victoria, Australia.

— *For kiting in New Zealand:*

The New Zealand Kite Flyers Association: 9 Kenef Road, Paremata, Wellington, New Zealand.

Amsterdam

CULTURELE HOOFDSTAD

Elk jaar wordt binnen de Europese Gemeenschap een stad aangewezen die zich "Culturele Hoofdstad van Europa" mag noemen. In 1987 is dat Amsterdam en de stad — die meer dan 40 musea telt en in een normaal jaar al kan bogen op zo'n 15.000 concerten en voorstellingen — zal bruisen van de activiteiten. Vanzelfsprekend zal naast het Concertgebouw, de Stadsschouwburg en het Theater Carré (dat zijn 100e verjaardag viert) het nieuwe Muziektheater op het Waterlooplein daarin een belangrijke rol spelen.

Een kleine selectie uit de vele evenementen die op de agenda staan ziet er als volgt uit:

— Het 100-jarig bestaan van Theater Carré wordt het hele jaar gevierd met bijzondere internationale voorstellingen.

— vanaf juni tot het eind van het jaar is in de voormalige stallen van het theater een tentoonstelling over 100 jaar amusement in Nederland te zien.

— het Holland Festival in juni krijgt ook een bijzonder cachet, met officiële inzendingen uit landen van de EEG.

— het Koninklijke Paleis op de Dam wordt in de zomermaanden opengesteld voor bezichtiging.

— van juni tot augustus vinden in vele kerken de gebruikelijke orgelconcerten plaats.

— van 10-14 juni exposeren Europese galeries hedendaagse kunst in de RAI.

— van 16-21 augustus in dezelfde RAI een internationale manifestatie Design 87 over vormgeving

— juli-augustus: internationale openluchtmanifestaties in het Vondelpark, op het Rembrandtplein en de Dam

— september: Amsterdam Modestad, op verschillende locaties

— september: Boulevard of Broken Dreams, cultureel Theaterfestival op het Museumplein

— oktober-december: De schilders van ons landschap, tentoonstelling in het Rijksmuseum

HET NIEUWE MUZIEKTHEATER IN AMSTERDAM

DE IJZE EN DE W

Een tiental vrouwen kruiste de laatste jaren opvallend vaak mijn pad. Ik zag ze op zeemanskisten in het Hindelooper museum, op een teltekening in het Marker Museum, op een Amelander beddebankje en op een Assendelfter kast in het Zuiderzeemuseum, op een groot aantal merklappen in Aalsmeer: de vijf wijze en de vijf dwaze maagden.

X maegden

Bij speurwerk bleek, dat "de vroede en de dulle maegden" al een behoorlijk tijdje rondwaren.

Waarschijnlijk via een oosters huwelijksgebruik uit vóór-Christelijke tijden kwam de parabel in de Bijbel terecht (Mattheus 25:1-13), waarna het beeld van de 10 maagden op weg naar de bruidegom eeuwenlang tot de verbeelding bleef spreken. De vijf

wijzen die olie in haar kruiken meenamen en de vijf dommen die dat vergaten en daardoor voor een gesloten deur kwamen, werden regelmatig in vrijwel elke kunstuiting tot onderwerp gekozen. Ze werden geschilderd, gebeeldhouwd, gegraveerd, uit hout gesneden en door dichters bezongen. Jacob van Maerlant deed dat in de 13e eeuw op een wijze die ons nog steeds iets zegt:

*Bi X maegden die te samen
Jeghen enen bruydegom quamen
Ende met hen haer lampten brochten
Daer si mede lichten mochten
Die V hier af waren vroet
En dandre V dul ghemoet*

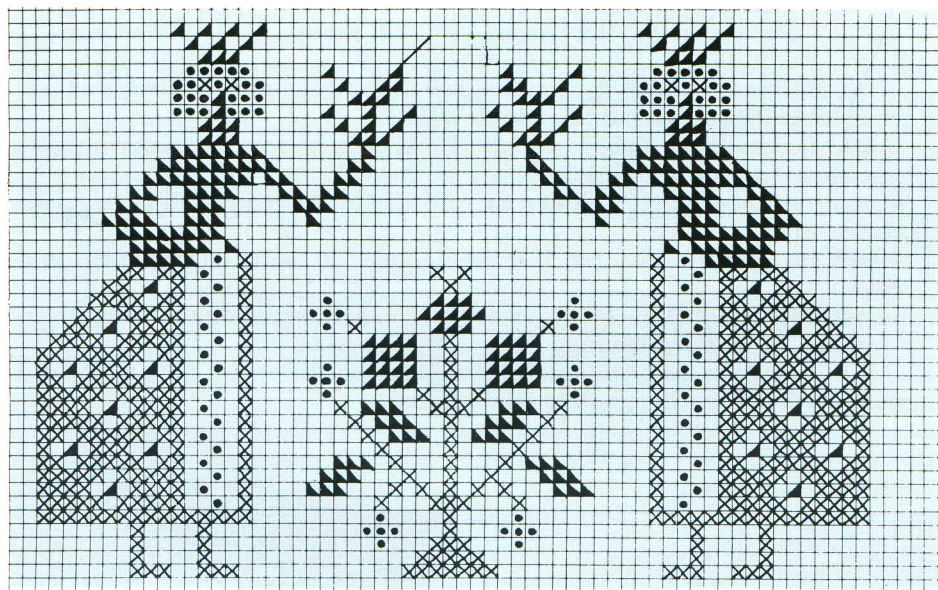
De maegden in kruissteek

Tegen het einde van de 17e eeuw verschijnen de parmantige figuurtjes in

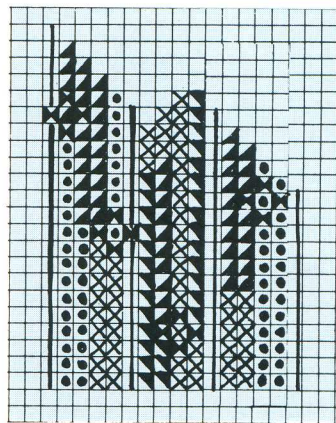
kruissteek op Hollandse merklappen.

In de opstelling doet zich nogal wat variatie voor:

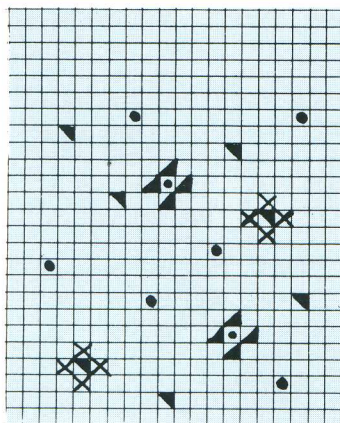
- Op een doek van Terschelling (1685) trippelen alleen de wijzen, voorafgegaan door de bruidegom
- de maakster van een uit de Zaanstreek afkomstige merklap (1691) plaatst de bruidegom in het midden met aan iedere kant vijf maagden en een open en een gesloten poort
- een Marker middenspreitje uit 1868 beeldt links Onze Lieve Heer in pofbroek (!) af, benaderd door de vijf wijzen
- een eveneens Noord-Hollandse lap (1780) heeft het Zaanse wapen in het midden met links de wijze maagden en de bruidegom in de open poort, rechts de dommen voor het gesloten huis
- de Zaanlandse Oudheidkamer bezit een lap met een levensboom in het midden van de maagden.

TELTEKENING VAN WIJZE EN DWAZE MAAGD (AFB. 1)

TELTEKENING STUKJE
ACHTERGROND (AFB. 2)

TELTEKENING STUKJE
ACHTERGROND (AFB. 3)

- X = blauw DMC 807
- ▲ = geel DMC 783
- ✕ = d. blauw DMC 791
- ▴ = groen DMC 992
- = oranje DMC 740

Winkel in Utre

Hoewel het zeer omvangrijke overdekte winkelcentrum Hoog-Catharijne, waar- bij het NS-station naadloos aansluit, grote populariteit geniet, gaat er voor mij niets boven de Utrechtse grachtjes met hun gezellige winkeltjes. In de schaduw van de Dom ligt vooral voor de handwerksters onder ons een klein paradijsje. Op een loopafstand van nog geen vijf minuten van elkaar verwij- derd zijn er drie winkels met een uit- zonderlijke aantrekkingskracht voor de draad-en-naald-addicts.

Baars-v.d. Kerkhof, Lijnmarkt 33 voert een collectie passementen (band, lint, koord) waarmee je alle kanten uit kunt. Van versierselen voor een avond- iurk tot een lintje voor een babysokje of een omlijsting van een wandkleed, je slaagt er altijd.

AALSEMEERSE MAAGDEN

NAALD EN DRAAD

Als we een enkele verschijning op Marken even buiten beschouwing laten komt het maagden-motief vrijwel uitsluitend voor in de Zaanstreek, op de Waddeneilanden en in Aalsmeer. Het lijkt een redelijke veronderstelling dat de vele Doopsgezinden die in deze streken woonden (en nog wonen) iets te maken hadden met deze geconcentreerde verschijning van het maagden-motief.

Aalsmeerse raadselen

In 1977 organiseerde de Stichting Oud-Aalsmeer een merklappen-tentoonstelling die nogal wat stof deed opwaaien. Het aantal inzendingen was groot, ruim 150, het maagden-motief zeer frequent en bovendien bleken er allerlei geheimzinnige teksten op de doeken te staan die op het eerste gezicht geen "sense" maken. Wat zou u denken van 13 x de letter M en

AALSMEERSE MERKLAP

15 x D of van raadselachtige lettercombinaties als EVHVAWDDIGMHLOIEVVME? Gelukkig waren er nog mensen die de betekenis uit overlevering kenden. De 13 M's staan voor: Mijn Moeders Mooie Meid

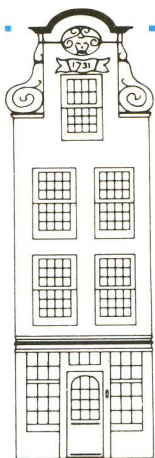

AALSMEERSE MERKLAP

Maakt Mooie Mosterd Met Mijn Moeders Mooie Mosterd Molen. De 15 D's zijn al even profaan: Die Dikke Dirk Drinkt Dronken Dat Doet Die Delftse Drank Dat Die Dirk Dronken Drinkt.

(Vervolg op pag 16)

Utrecht recht

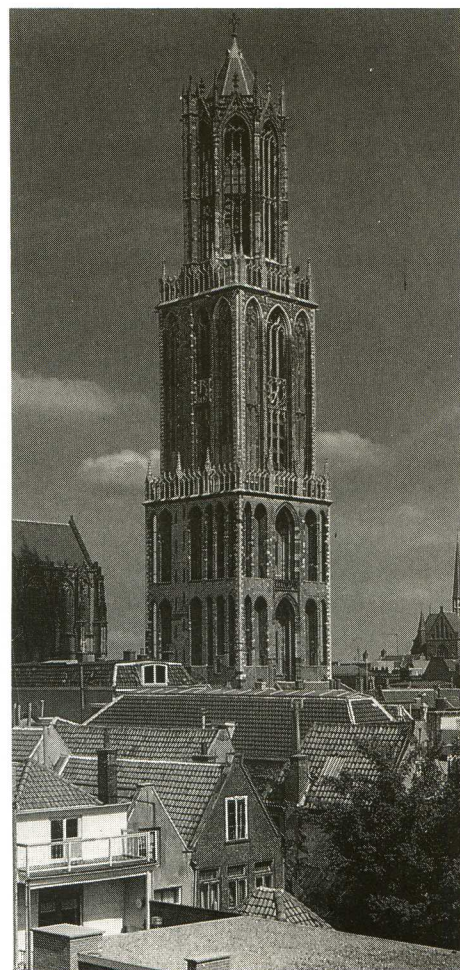
Magazijn "De Vliet", Lijnmarkt 48 is net zo verrukkelijk als de naam doet vermoeden. Sinds de oprichting in 1847 liggen hier de handwerk-

UTRECHTS GRACHTJE

stoffen, de brei-, haak- en borduurgarens, de kantklosmaterialen en de kruissteekboeken en -pakketten hoog opgetast in de schemerige vertrekken. Hoeveel klanten zouden er gedurende 140 jaar over de granieten stoep met de ingelegde naam van het "magazijn" zijn gelopen, zich verheugend op de uren die ze met het gekozen materiaal gingen doorbrengen?

Aan het grachtje achter de Lijnmarkt ligt de derde droomwinkel. In een gaaf pand, Het Craentgen uit 1731, beheert Coleta Grimmelt met vaste hand haar winkel **Patchwork, Lichte Gaard 3**. Hier wordt niet zuinig gekeken als je met bestellingen komt van 25 cm, integendeel, de meeste stoffen zijn al op die maat geknipt. In ogenstrelende kleurencombinaties staan er manden vol met deze kleine, opgerolde lapjes klaar om de klanten te verleiden. Zo tegen november wordt de Kerstsfeer al merkbaar in grote hoeveelheden rode en groene stoffen, effen en met kleine motiefjes, waarvan de leukste werkstukken ter inspiratie het antieke winkelinterieur sieren. Alles wat bij het lapjeswerk te pas komt, kan Coleta Grimmelt leveren, van garen tot patronenboeken. Bovendien begeleidt ze haar klanten met engelengeduld maar wat zou je ook anders verwachten van een ex-KLM-stewardess?

DOMTOREN TE UTRECHT

KLM Vogelvlucht EDITORIAL TOUR 1987

It's been a busy six weeks! Two Dutch festivals in Australia, four Dutch clubs in New Zealand, ten radio interviews and thousands of readers made our editorial tour of the Southern hemisphere sometimes just a bit hectic, but always pleasant and interesting.

Discover your Roots

One of the highlights was certainly the "Discover your Roots" contest, which generated widespread interest not only among our readers, but also among the media representatives. It is wholly impossible to personally thank the hundreds of contenders for their contributions, so to all of you who wrote down their life stories we wish to say the following.

We were impressed and often moved by the reminiscences you trusted us with. Many were of a very personal nature and we wish to stress that your stories will remain safe and will not be used for any other purpose without your permission in writing.

Many readers thanked us for — and here I quote —

"giving us the opportunity to write down our story, which we often thought about but never found the time to do." Some general conclusions can be drawn:

- the Dutch have generally done well in their new environment
- they have assimilated smoothly, but have maintained their valuable background, which has contributed to making the society they live in a more varied one — the younger generation has a live-

ly interest in "roots", not because they wish to wallow in nostalgia but because they wish to enrich their personal experience.

The winners in "Discover your Roots" were:

Debbie Avenhouse, Bathurst; Christiaan Sies, Christchurch; Jennifer Smit, Scotts Creek and Saskia de Vries, Lugarno.

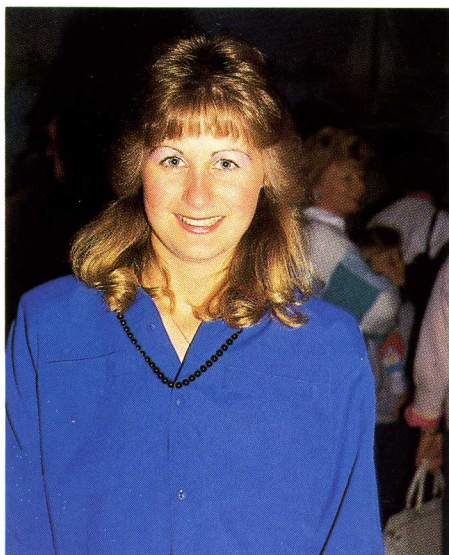
We will welcome them soon in Holland and their exploration of their family's history will be covered in this journal.

The Australian Festivals

The festival Committees in Melbourne and Sydney deserve

THE VOGELVLUCHT STAND

JENNIFER SMIT, DISCOVER YOUR ROOTS PRIZEWINNER.

DEBBIE AVENHOUSE (RIGHT) AND SASKIS DE VRIES, PRIZEWINNERS IN DISCOVER YOUR ROOTS, WITH MR. NICO WIERING KLM'S GENERAL MANAGER FOR AUSTRALIA AND NEW ZEALAND.

praise for the excellent work they have been doing for so many years, and we wish to thank them here for the warm welcome and marvellous co-operation we received.

There are several hundred thousand people of Dutch extraction in Australia and sometimes we had the impression we were meeting them all... A former Vlaardingen fisherman scrutinising one of the books on the Vogelvlucht stand to see "whether his traditional jersey was in it", the former gardener of De Haar castle featured on a Vogelvlucht cover, a relative of the Tump family telling us about the Grietje Tump museum covered in Vogelvlucht and the gentleman screening the Vogelvlucht cover with the 2000 KLM staff on it trying to discover his uncle – these are just a few of the endless stream of readers we met. Thank you all for your appreciation of this journal and we assure you KLM is buzzing with ideas!

The New Zealand clubs

Time flies, for many of the New Zealand Dutch thought we had met two years ago (actually it was four). It was nice to meet many old friends and to see that the clubs have lost nothing of their enthusiasm and "gezelligheid". KLM greatly appreciates its contacts with the Association.

The editors' visit seemed to coincide with some spectacular events – from supernova explosions to earthquakes and cranes crashing into Wellington restaurants – but we were not personally responsible so you need not flee should we come again!

Finally, to all of you: it's a pleasure making this journal for you and we always welcome useful suggestions!

*José and Frithjof
Sterrenburg*

Uitslag handwerk wedstrijd

Het was een genoeg alle werkstukken te bekijken die in de KLM-kantoren op ons lagen te wachten. Vooral de Australische inzendingen blonken uit door interessante technieken en persoonlijke creativiteit.

Mrs. Petronella Wensing, 63B Torrensstreet, Braddon 2601, ACT Canberra, verdiende zonder enige twijfel de **eerste prijs**. Haar creatie in kantkloswerk was de meest perfecte uitbeelding van wat ons bij het uitschrijven van deze wedstrijd voor ogen stond. Proficiat!

Een **tweede prijs** ging naar Mrs. J.M. Eernisse, 35 Elouera Crescent, Dapto, NSW 2530, een zeer bedreven handwerkster die in haar miniatuur "KLM-plane flying over the mountains" zowel de borduurnaald als de schilderkwast zeer fijnzinnig gebruikte.

Ook een **tweede prijs** ontving Martha Beyersdorf, 31 Cook Parade, Lemon Tree Passage, NSW 2301. Zij verdiende haar onderscheiding door het originele gebruik van "coloured blackwork" voor de grachtenhuizen.

Twee **extra prijzen** vielen nog in Victoria. De eerste ging naar Mrs. Henny Eshuis-Ekkel, 7 Livingstone Road, Vermont South, Vic.3133. In haar specialiteit, miniaturen in Honiton lace, ontwierp ze een zeer subtiele uitvoering van het KLM-embleem.

Mies Wolff, Old Warburton Road, Wesburn, Vic.3799, veroverde een **extra prijs** met haar fraaie uitbeelding van Nederland waarin de KLM een duidelijke plaats inneemt. Op een ondergrond van fij-

ne kruisjes werden de kenmerkende motieven aangebracht in lijnvormende steken. De rood-wit-blauwe rand bestaat uit koninginnesteken.

In Nieuw-Zeeland konden we de **eerste prijs** persoonlijk overhandigen aan A.J. van der Laarse, 5 Browns Avenue, Pakuranga Manukau City, voor een merklap van indrukwekkende afmetingen. We moesten een paar punten aftrekken omdat niet alle motieven zelf waren ontworpen maar extra waardering verdiende het feit dat dit werkstuk uit de handen van een 70-jarige heer kwam!

Een **tweede prijs** werk toegekend aan de enthousiaste borduurster Mrs Quirina van Vliet, 237 Talbotstreet, Invercargill. Met simpele materialen en een eenvoudige opnaaiwerktechniek bereikt zij leuke resultaten die ze ook graag aan anderen wil doorgeven.

Ook in Christchurch konden we een **tweede prijs** uitreiken. Mrs. J.V.M. Doesburg, 20 Dulles Place, borduurde een zeer persoonlijk beeldverhaal over de wederwaardigheden van haar emigrantengezin met symbolen uit hun oude en hun nieuwe wereld.

Graag bedanken we alle inzenders (ook de niet-winnaars stuurden zulke leuke dingen in dat de keuze vaak heel moeilijk was) voor hun enthousiaste medewerking. Eén daarvan verdient nog een speciale pluim: Melonie Bayl, 33 Sealand Road, Fishing Point, Australia. Zij was met haar 12 jaar de jongste deelnemster. Well done Melonie, I loved your Gouda Cheese Market!

FORTUNE TELLING BY MICROSCOPE

For most people, the word "geology" carries overtones of rocks and minerals - coal, marble, ores and oil. But especially in Holland, where the country's aspect has always been heavily dependent on the rivers and ocean, the study of life in the past can supply important data for scientists, historians and engineers alike. That is why one department of the Geological Survey of the Netherlands in Haarlem specializes in the study of a rich group of tiny plants called diatoms. Hein de Wolf is perhaps the prototype of the peaceful bearded lifescientist, but the picture of Holland's past his department studies is often one of violence and catastrophe.

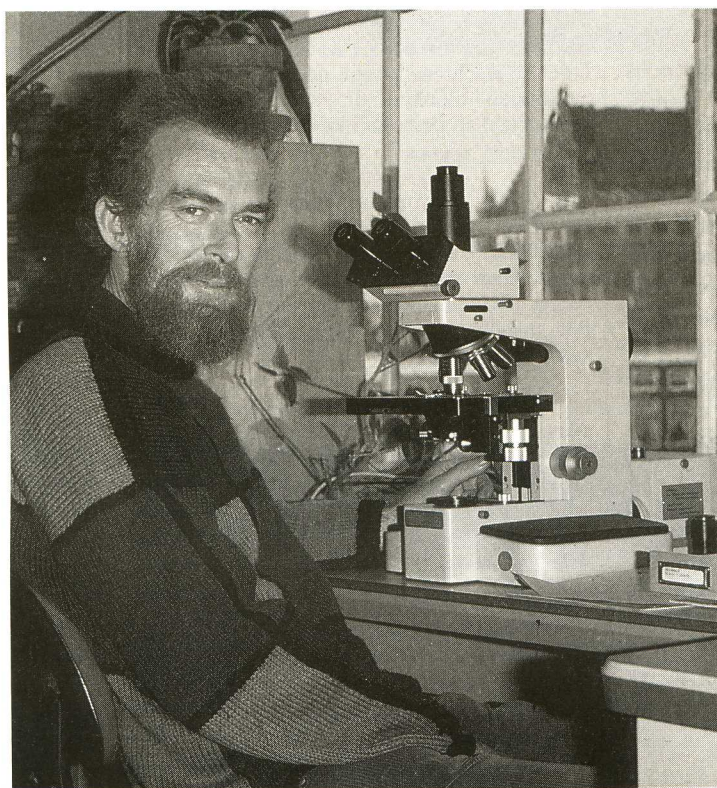
Miniature glass-houses

Diatoms are genuine green plants, although they are very small: generally between a tenth and a hundredth of a millimetre. Small as they are, they are of crucial importance. In fresh water and in the oceans, they occur in astronomical numbers and form the bulk of the "biomass" - the living matter. That implies they are the prime source of food and in addition they produce more lifegiving oxygen than all other plants combined! In other words, take away the diatoms and we'll starve and choke, it's as simple as that.

What makes diatoms so useful (and beautiful) to the scientist is that they live inside a highly decorative shell made of silica - a true miniature glass-house. After the plant dies, this slowly sinks to the bottom and because silica does not decompose, thick layers of sediment are formed in the course of the centuries. Any diatomist knows the town of Oamaru in New Zealand for its deposits, which are about 40 million years old! As the land vegetation differs, with plants typical for the tropics, polar areas, swamps or arid regions, so does

the diatom flora: salt or fresh water, cold or warm climate, pure or polluted water- it's all reflected in the kinds of diatoms you'll find. As each kind has its individual shape of "shell" and these are preserved, it becomes possible to tell what the environment looked like in the distant past. For instance, the soil near Oamaru was a shallow sub-tropical sea receiving quite a bit of volcanic ash 40 million years ago -not too surprising for Vogelvlucht readers...

*Geological Survey studies
Holland's past - and future*

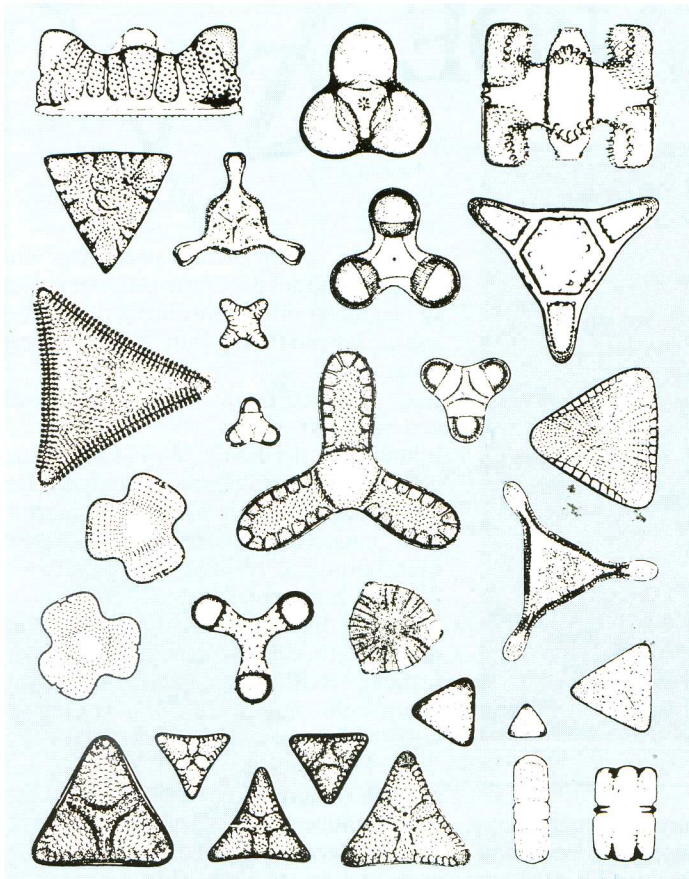
What you can do

With diatoms as clues, the past unravels like a detective story. Hein de Wolf gives some examples of what you can do as an investigator.

"Checking the water quality and exploring for oil are two important applications, but much of our work is related to what you might call history in the widest sense. In general our work is part of a larger project; nce, in the late Sixties there was a combined Belgian-Dutch expedition to the Antarctic and we studied the drilling-cores they collected."

But for the situation in Hoand, the constant confrontation with the sea is a guiding theme and Hein de Wolf has plenty of fascinating stories to tell.

"Recently, a settlement from the Roman period was discovered and excavated near Velsbroek. What the historian would like to know is why these people deserted their homes. It is often claimed that they were so pestered by the Frisians they had to flee, but we have found evidence of another reason: they were getting wet feet - literally. Another example was a whole series of homesteads discovered near Assendelft and inhabited from Roman times to the Middle Ages, say for about a thousand years. Then people had to move: we have found evidence of a rise in the water-table, which simply meant that during the

SOME DIATOMS IN EXOTIC SHAPES

winter months the fields were permanently flooded. In that time, drainage techniques could not yet cope!" Catastrophes remain visible in the geological record. The flood of 1953 in Zeeland will still be traceable a million years from now, because it deposited a clay layer with marine diatoms on top of Zeeland's fertile fields...

Holland's fate?

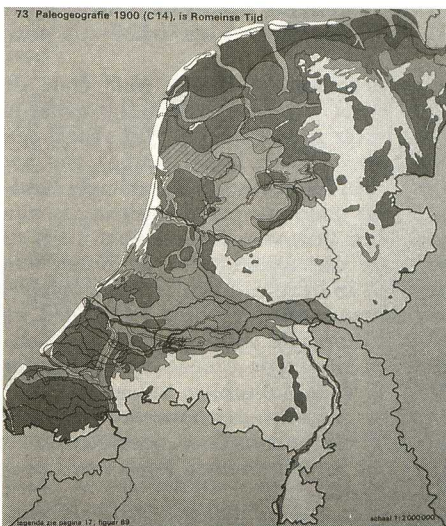
But even more important – if not for ourselves, then perhaps for our grandchildren – is the question of the future behaviour of the North Sea and its estuaries. One indisputable fact is that the sealevel is rising. The rate at which it will

continue to do so is open to discussion, but one recent figure published predicts a rise of about half a metre in a hundred years' time. Bluntly put, at some level our position might become untenable. But besides, there is evidence of mysterious processes going on in the depths of the North Sea.

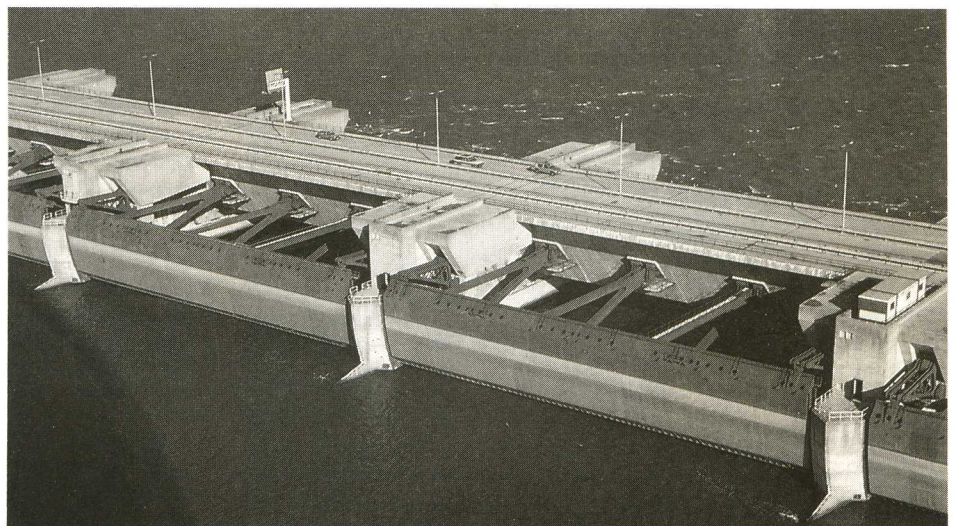
"Of course the North Sea keeps changing, just as it has in the past" Hein de Wolf points out. "Some 120.000 years ago it was a warmer sea with beaches in the vicinity of Amersfoort. A recent drilling here in Haarlem showed that the Grote Markt was fully marine. On the other hand, we find thick layers of peat-remains of freshwater swamps- right in the middle of the Wadden Sea. Even in historical times there have been great changes: there is a Roman temple in the Easter Scheldt, a former Roman castellum in the sea near Katwijk and the former Zuyderzee covered almost a dozen medieval villages. There is evidence that something fundamental happened in the North Sea about 6000 years ago. Tides were less marked before that time and large sandbanks and dunes were probably absent. The nature of that important change is not yet fully clear and this is one of the questions studied in the so-called Coast Genesis Project."

The Coast Genesis Project, under the auspices of Rijkswaterstaat, the powerful Government Agency controlling almost everything that relates to "water" in Holland, searches for clues in the past to better understand what is happening on Holland's doorstep.

For instance, large sandflats are now building up off Zeeland's coasts. They amount to real islands and people sail to them to spend a lazy day sitting in the North Sea! On the seaward side of the Delta Project, beaches and even small dunes are building up fast. And on the coast of Voorne island, the sea washes ashore a wealth of mysterious objects: pottery and animal bones churned up from the hidden depths by forces not yet understood...

HOLLAND IN ROMAN TIMES

KEEPING THE SEA AT BAY – FOR HOW LONG?

1987-HOORN EN DE

Vierhonderd jaar geleden zat Nederland in wat we nu de Gouden Eeuw noemen. Een periode van ongekende rijkdom doordat Nederland de wereldzeeën op Spanje had veroverd als werkterrein. De handel op de Specerijen-Eilanden en al die andere exotische gebieden die de Indonesische Archipel vormen werd geconcentreerd in de Verenigde Oost-indische Compagnie of V.O.C., in zijn tijd het grootste handelslichaam ter wereld.

Hoorn speelde in die Oost-Indiëvaart een belangrijke rol. Zo werd het superieure fluitschip waarover de Nederlandse vloot beschikte ontwikkeld door Hoornse ontwerpers. En in 1587 werden in Hoorn twee mannen geboren die de geschiedenisboekjes zouden halen. Jan Pieterszoon Coen – die nu nog als kapitaal standbeeld in Hoorn op het Rode Steen is te zien – bracht het van onderkoopman via opperkoopman tot Gouverneur-Generaal. Ontegenzeggelijk een begaafd en integer bestuurder, maar aan de andere kant een streng en

J.P. COEN

bekrompen mens waarover tegenwoordig wel wat anders wordt gedacht dan in uw schooltijd, waarschijnlijk. Willem IJsbrandtszoon Bontekoe is de tweede Hoornaar van allure. Hem overkwam op een reis naar de Oost de grootste

ramp die een zeeman kan treffen: zijn schip brandde uit. Zijn omzwervingen in een sloep en de avonturen die hij beleefde vormden bij hun publicatie een "bestseller".

"Hoorn en de V.O.C." is daarom een geschikt thema voor extra feestelijkheid in de fraaie West-Friese stad gedurende de komende maanden. Hier een keuze: 22 mei: platbodem vaartuigen, concert; 31 mei zeeschildertonstellingen; 13 juni: V.O.C. zeilrace; 21 juni: binnenstadsdag; 27 juni: openlucht Big Band festival; 17-19 juli: ronde en platbodemjachten; 5 aug.: straatfestival; 8-12 aug.: wereldkampioenschap solo zeilen; 21-23 aug.: botterwedstrijden en V.O.C. markt.

Dat gecombineerd met de beroemde stoomtram, het fraaie West-Friese museum en de gezellige marktdagen is een goede reden voor een bezoek aan de stad die u op de zuidpunt van Zuid Amerika nog tegenkomt!

SUGGESTIE VOOR EEN DAGTRIP

TERRA NOVA

De Amsterdamse kooplieden van vroeger eeuwen waren kennelijk niet alleen gezegend met een goed oog voor zaken. Ook op natuurschoon hadden ze een goede kijk, anders was de Vechtstreek niet hun favoriete gebied geworden voor het

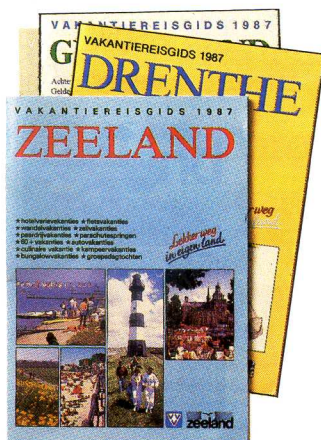
bouwen van buitenhuizen. En ook in deze eeuw is de Vechtstreek nog steeds een van de geliefde echt-Hollandse plekjes voor de tourist. Ideaal voor fietstochten en zeker ook voor een tocht per boot.

In het NS dagtrip programma is een tour door de Vechtstreek opgenomen die het wel zeer eenvoudig maakt al dat natuurschoon van het water af te beleven. Wat vooral een belevenis apart genoemd kan worden is het bezoek aan het landgoed Terra Nova, met zijn 50 hectare afwisselende landen waterpartijen een van de grootste privé-bezittingen van het gebied. Het echtpaar Van Leeuwen Boomkamp heeft er een levenstaak van gemaakt dit landgoed in de buurt van Loenen in stand te houden – in deze tijd een enorme opgave. Het landgoed is tot beschermd natuurgebied verklaard en toont een overvloed aan schitterende wilde planten – de ontelbare bloeiende waterlelies zijn in de vroege zomer bijzonder indrukwekkend. Ook de vogelliefhebber zal ogen tekort komen! Uniek is de wijze waarop de bezoeker met dit landgoed kennis kan maken: niet alleen door wandelen in de tuin maar ook door een tocht in een door de heer Van Leeuwen Boomkamp "bemande" praam.

Naar onze persoonlijke ervaring lijkt ons deze NS dagtour bij uitstek geschikt voor de Vogelvlucht lezers. Warm aanbevolen!

BED AND BREAKFAST

The NBT has published a factsheet in four languages covering Bed and Breakfast in Holland. The factsheet lists the local VVV's that can supply information on such addresses and the locations of these. Prices are in the range of 20-35 guilders per person per night.

NEDERLAND IN VVV REISGIDSEN

De gezamenlijke VVV's van Nederland zijn dit jaar uitgekomen met een serie van 12 Vakantiereisgidsen, die gratis bij elk VVV kantoor verkrijgbaar zijn. Het is gebleken dat de vakantieganger van te voren al een gebied uitzoekt waar hij heen wil, vandaar dat de gidsen per provincie of gebied zijn opgezet: N.Holland/Z.Holland/Utrecht, Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, N.Brabant, Limburg, Zeeland, Flevoland, Texel en Hart van Brabant.

Deze gidsen zijn alle gebaseerd op arrangementen voor een aantal dagen, inclusief onderdak, soms met halfpension, soms met volpension en ook met zelfverzorging. De arrangementen zijn enorm gevarieerd, zodat er voor iedereen wel iets van zijn gading is te vinden: hotelvakanties, fietsvakanties, kano- of zeilvakanties, 60+ vakanties, sportieve vakanties, bungalows, huifkartochten en ga zo maar door. Er zijn bijvoorbeeld fietstochten bij met verzorgd vervoer van de bagage. Twee andere voorbeelden: een hengelsportvakantie inclusief visvergunning, of verschillende arrangementen voor een verblijf op een van de Waddeneilanden – een prachtige gelegenheid waar je anders niet zo makkelijk toe komt.

SAY CHEESE

Volgens het laatste nieuws van het Nederlandse kaasfront heeft de eind zeventiger jaren geïntroduceerde Maasdammer een vaste plaats op onze boterhammen veroverd naast de bekende Goudse en Edammer. Merkwaardig is dat de buitenlandse markt nog steeds meer belangstelling toont dan de binnenlandse maar ja, we zijn nu eenmaal een behoudend volkje wat onze eetgewoontes betreft. Zelf vind ik de iets zoetige Leerdammer erg lekker (Maasdammer is de soortnaam). Als u het vaderland weer eens aandoet, moet u beslist een paar blokjes van deze gatenkaas proeven. Houdt u meer van iets pittigers, probeer dan de nieuwe "Old Amsterdam". Na 15 tot 20 maanden rijpen is deze kaas alleen nog met een staaldraadje klein te krijgen. Speciaal aanbevolen voor bij de borrel!

Doe meer met kaas

Het Nederlandse Zuivelbureau in Rijswijk is een instelling die veel van zich laat horen en zien. Bepaald voor weggeefprijzen werden er b.v. laatst twee alleraardigste receptenboekjes uitgegeven (f 4.95 per stuk). Ieder boekje bevat 96 pagina's en op elke bladzijde staan de gerechten in kleur afgebeeld.

Het deeltje "Kaassnacks" geeft 300 recepten voor hapjes bij de borrel, op een feest en voor alledag. Zeer vindingrijk en kostelijk ogend zijn de kindertractaties: kaasegeltjes, Hollandse huisjes, mini-muisjes, vlinders, clowntjes, sneeuwmannen, ooievaars en tomatenbootjes. In "Doe meer met kaas" staan ruim 100 recepten voor

bij de verschillende maaltijden, hartige taarten, kaaskoekjes, saté's. Bij elk recept wordt de gebruikte kaassoort met zijn belangrijke kenmerken aangegeven, makkelijk voor u bij het zoeken naar equivalenten. Maar dat zal niet altijd nodig zijn want onder de 135 landen die Nederlandse kaas importeren komen Australië en Nieuw-Zeeland ook voor met in 1985 resp. 1,3 miljoen en 130.000 kilo. Veel is dat niet in vergelijking met de 180 miljoen kilo kaas per jaar die we zelf consumeren, doe dus meer met (Hollandse) kaas! Bestellingen van de boekjes via de Dutch-Indonesian Bookshop, zie pag. 2.

KAAS/BROOD SCHOTEL

- 8 slices of bread (remove crusts)
- 200 g cheese (on the oldish side)
- 100 g ham (thick slices)
- 3 eggs
- ½ l milk
- pinch salt
- breadcrumbs (paneermeel)
- 40 g butter
- paprika powder

Cut bread, cheese and ham into small cubes and layer in ovenproof dish. Beat eggs with the milk, salt and paprika, pour into dish. Cover with breadcrumbs and dot with butter. Put in preheated oven (175°C) for about 30 minutes. To turn this dish into a complete meal, you can add a layer of chopped onions and fresh paprika before you pour in the egg-mixture.

KAAS/RIJST SOUFFLÉ

- 100 g rice
- 30 g flour
- 2 dl water
- 3 dl milk
- pinch salt
- 150 g grated cheese
- 30 g butter
- 4 eggs

Cook rice with salt and water in the usual way. Melt butter, stir in the flour, gradually add milk stirring briskly until you have a smooth white sauce. Add grated cheese and cook the sauce for a few minutes. Remove from heat and add beaten yolks. Leave to cool a little. Whisk the egg whites until they stand in peaks. Mix cooked rice, sauce and beaten whites. Put into buttered ovenproof dish, leaving enough room for the mixture to rise. Put into preheated oven (200°C) for about 45 minutes.

To make this dish a little more tasty you could add 100 g shredded ham to the rice-sauce-egg-mixture.

Dit jaar is het 50 jaar geleden dat Prinses Juliana in het huwelijk trad met Bernhard, prins van Lippe-Biesterfeld. Misschien herinneren de senioren onder u het zich nog helder: in een trieste tijd van crisis en naderende oorlogsdreiging brak in Nederland even de zon door. Zoals we van onze vroegere vorstin gewend waren werd dit jubileum bescheiden gevierd. De reacties waren echter alteminst bescheiden: het jubilerende paar werd overstelpt met gelukwensen en het vroeger traditionele défilé voor het Paleis Soestdijk wordt voor deze keer in ere hersteld!

HOLLAND GATEWAY PROMOTIONS

All departures feature direct travel to Amsterdam from Sydney or Melbourne and you can save up to \$379 off the lowest official fares!

Return domestic air fares between Adelaide-Hobart-Launceston and Melbourne and between Brisbane and Sydney are included in all our special group fares, plus a 50% rebate for children under 12 years of age and a 90% rebate for infants under 2 years of age. You also have up to a year to complete your return journey.

Group departure dates	Official Fares	Our Low Group Fares	Your Saving
12 JUNE 1987	\$2099	\$1720	\$379
26 JUNE 1987	\$2099	\$1720	\$379
10 JULY 1987	\$2099	\$1720	\$379
24 JULY 1987	\$2099	\$1720	\$379
31 JULY 1987	\$2099	\$1720	\$379
14 AUGUST 1987	\$1999	\$1645	\$354
28 AUGUST 1987	\$1999	\$1645	\$354
11 SEPTEMBER 1987	\$1899	\$1560	\$339
25 SEPTEMBER 1987	\$1899	\$1560	\$339
02 OCTOBER 1987	\$1799	\$1470	\$329
16 OCTOBER 1987	\$1799	\$1470	\$329
30 OCTOBER 1987	\$1799	\$1470	\$329
13 NOVEMBER 1987	\$1799	\$1470	\$329
27 NOVEMBER 1987	\$1799	\$1470	\$329
04 DECEMBER 1987	\$1899	\$1560	\$339
18 DECEMBER 1987	\$2099	\$1720	\$379
25 DECEMBER 1987	\$1899	\$1560	\$339

These special group fares are only available from your local Holland Gateway Promotions office:

NSW — Wim Drayer

Tip Top Travel, 1st fl,
82 Alexander St. Crows Nest 2065.
(TARB B1481) Phone 438 2711
(Sydney Area) 008 42 6681
(NSW & ACT — Toll Free)

QLD — Tom Schoon

Coronet Travel, 435 Ipswich Rd,
Annerley 4103. Phone (07) 848 0477

S.A. — Sieny Grothauzen

Dependable Travel's Holland
International S.A.,
3rd fl, Miller Anderson Bldg.
16 Hindley St. Adelaide 5000.
Phone (08) 51 4002.

VIC. — Bob van Angeren

Angeren Travel, 11 Cleeland St.
Dandenong 3175.
Phone (03) 791 3966.

VIC. — John Vandermark

MB Travel, 8 Whitehorse Rd.
Ringwood 3134.
Phone (03) 879 4044.

**STOP
PRESS!**

ATTENTION PERTH PASSENGERS!

Now, your very own Holland Gateway Promotions office in Perth has special low group fares to Amsterdam, via Singapore, from as little as \$1436!

Contact: David Schrandt, Au Revoir Travel
616 Beaufort Street, Mt. Lawley 6050
Phone (09) 328 4299

ABEL TASMAN sails again

We need your support

As part of the 1988 Australian Bicentenary Celebrations, the Schooner "Abel Tasman", the official Dutch flagship will sail from Holland to Australia.

The Abel Tasman will visit Fremantle, Adelaide, Melbourne, Hobart and Sydney, and festivities will be organised in each city.

A donation of \$15 (fifteen dollars) or multiples of that amount will enable you to become part of this unique happening.

For each \$15 donation you will receive a beautiful beer glass, and a four-colour poster of the Abel Tasman, and you will also become automatically eligible to win fantastic prizes like:

Return Airfare to Amsterdam, Flying

Half year supply of

Heineken Beer

Personal Photocopy machine donated by

A Life Insurance Bond to the value of

\$1000 from

15 Royal Chinet picnic baskets
donated by

Van Leer

Packaging Worldwide

Please complete the form below and enclose a cheque or money order.

Forward your payment to:

Abel Tasman Project
55 Grange Road
Toorak, Vic. 3142

Name _____

Address _____

State _____ Postcode _____ Phone () _____

Money sent: ☐\$15 ☐\$30 ☐\$45 ☐\$60 ☐more

De gemengde letterreeks staat voor: En Vijf Hier Van Al Wijs Die Deden In't GeMeen Hun Lampen Olie In En Vaten Vol MetEen. Het vervolg luidt: MVHVADNIHVDMIHLSEWNM: Maar Vijf Hier Van Al Dwaas Niet In Hun Vaten Deden Maar In Hun Lampen Slechts Een Weinig NaMen.

Behalve deze opgeloste raadsels bevatten de Aalsmeerse doeken nog een tiental letterreeksen die op meerdere exemplaren voorkwamen maar waarvan de huidige bezitters de betekenis niet meer kenden. Een ander raadsel is het kleurgebruik. De lappen uit de periode 1709-1800 zijn vrijwel allemaal geborduurd met karmijnrode en groene zijde, nog het meest overeenkomend met de kleuren van DMC 3685 en 470. Bovendien zijn al deze doeken afkomstig uit oude Doopsgezinde families met namen zoals Alderen, Buis, Eveleens, Hansen, Heeren, Maarse, Spaargaren en Vreeken die voor oud-Aalsmeeders onder u nog bekend zullen klinken. Dat al deze families aan de Uiterweg woonden, speelt beslist ook een rol in het mysterie van de uniformiteit.

Van de doeken met het maagdenmotief is ten slotte nog bekend, dat ze vaak als huwelijgs-geschenk gemaakt werden en dat is een gegeven waarop u misschien kunt voortborduren...

Hedendaagse toepassing

Een motief dat 360 kruissteken breed is, kunnen we in Vogelvlicht helaas niet als telpatroon afdrucken. Ik geef u echter het patroon van een wijze en een dwaze maagd (het enige verschil tussen de twee is dat bij de

een de lamp brandt en bij de ander niet) met een mini-levens-boompje tussen hen in (zie afbeelding 1 op pag. 6). Desgewenst kunt u het gezelschap aanvullen met nog vier domme en vier verstandige dames.

Een telpatroon van een grotere levensboom vindt u in Vogelvlicht 1985-2 en 1983-4. Met een eigen tekst en/of initialen eronder en een leuke rand eromheen (de smallere randjes uit nr. 1984-2 en 3 zijn hiervoor geschikt) heeft u genoeg materiaal voor een bijzonder geschenk. Werkt u liever op wat kleinere schaal, probeer dan eens een speldekussen met een of twee maagden. Op het gegeven basispatroon zijn vele variaties mogelijk. Een ervan is de maagd in diapositief: het figuurtje spaart u uit, de omgeving borduurt u vol (zie

afbeelding 2 op pag. 6). Ik nam voor de achtergrond telkens vier rijen kruissteken in vier kleuren in een volkomen willekeurige volgorde. Met de vijfde kleur kwam er een rij stiksteken tussen elke groep.

Eveneens met de vijfde kleur strooide ik de vijf kruisjes van het bloemmotiefje in de rok over het geheel uit. Binnen het uitgespaarde figuurtje werden alleen de kroon, de ogen, de 7 steken in de armholte en de motiefjes op de rok aangegeven. De tweede mogelijkheid is het geheel volborduren van het maagdje. Het bloemmotiefje, afgewisseld door wat losse kruisjes, strooien we nu uit over de achtergrond (zie afbeelding 3 op pagina 6).

FOTO'S HENK BEUKER

FANTASTIC

BENEFITS

**EXTRA
SPECIAL**

IN YOUR LETTERBOX SOON

TRAVEL

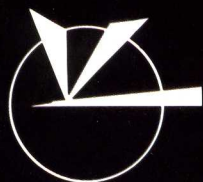
SAVINGS

**EEN KANS
OM LID TE WORDEN**

EXTRA DISCOUNTS

BINNEN en BUITENLAND

**NOOIT GEDACHT
TOCH GEKOMEN**

DISCOUNTS • FREE TICKETS TO EUROPE • SWEEPSTAKES

ALL GOOD THINGS TAKE TIME!

Last year we sent all readers of VOGELVLUCHT a questionnaire, loaded with questions, intended to assist us in assisting you. Thousands of forms were returned to us and it has taken many months to sort it all out.

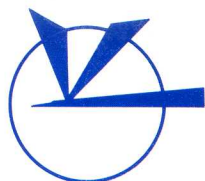
Do you remember? One of the questions concerned a club. We asked you if you were willing to pay a nominal amount to join a club, associated with VOGELVLUCHT, which offers:

- 4 chances a year to win free tickets to Holland;
- Discounts on travel here and abroad;
- A magazine with travel tips in Holland and Europe;
- Discounts on tax free purchases;
- Discounts on a range of goods and services.

Well, the answer was an overwhelming YES.

In the September issue of VOGELVLUCHT we will reveal our plans and give you, as a loyal reader of VOGELVLUCHT, a chance to join at a discount subscription price.

LOOK OUT FOR THE SEPTEMBER VOGELVLUCHT

YOUR CHANCE TO JOIN COMING SOON

Only people receiving the VOGELVLUCHT will hear about the new club. So check with your friends and make sure that all of them receive the magazine. The handy coupon below will make sure that they will be able to participate too.

Name	Initials or First Name
Mr ☐ Mrs ☐ Miss ☐	
Street or P.O. Box	
Town	
State	Postcode

Please mail coupon to:

KLM Royal Dutch Airlines
Marketing Dept.
GPO Box 4095
SYDNEY 2001

Alle goede dingen nemen tijd!

In de September uitgave van VOGELVLUCHT zullen we U uitvoerig vertellen over al onze plannen en ook hoe U, als trouwe lezers van VOGELVLUCHT, tegen een sterk gereduceerde prijs lid kunt worden.

KIJK UIT NAAR DE SEPTEMBER VOGELVLUCHT